

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๔๕

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	นายทะเบียนพรรคการเมือง	ผู้ร้อง
		พรรคพลังธรรม	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ร้องรับจดทะเบียนพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติโครงการและแผนงานของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๕ โครงการ งบประมาณ ๖๖๔,๘๐๐ บาท ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งเดือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ทุกพรรคการเมืองให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง โดยขอให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ที่หัวหน้าพรรคการเมืองมอบหมายเป็นหนังสือและหลักฐานการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานทุกแผน

เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค
ในรอบปี ๒๕๔๔ ทางโทรสาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงรับไว้เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม
๒๕๔๕ โดยไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบ และ
ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องจัดส่งต้นฉบับแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค
ในรอบปี ๒๕๔๔ ซึ่งได้เคยส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทางโทรสารแล้ว แต่ก็ไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐาน
การใช้จ่ายเงินมาเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเช่นเดิม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจนและไม่อาจตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตาม
บทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ และได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี
๒๕๔๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕
ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่
จึงเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งซึ่งประธานกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน
จึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในปี ๒๕๔๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า เนื่องจากการจัดทำหลักฐาน
การใช้จ่ายเงินในรอบปี ๒๕๔๔ จะต้องยึดมาตรฐานเดียวกันกับหลักฐานทางบัญชีในกรณีของปี ๒๕๔๓
ผู้ถูกร้องจึงต้องปรับปรุงหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้อง และอาจต้องคืนเงินบางส่วนที่การจัดทำ
หลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วน อีกทั้งไม่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ในรอบปี ๒๕๔๕ เพื่อให้มีเวลาปรับระบบการบริหารและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่เข้า
รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายและข้อบังคับของพรรค และจะปรับปรุงข้อผิดพลาดทางบัญชี
และจัดทำงบการเงินประจำปีที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่ของ
พรรคผู้ถูกร้องได้ทันในการประชุมสามัญวิสามัญต่อไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘
พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบ
กรณีผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ในรอบปี ๒๕๔๔ เฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินแต่ไม่ได้ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย

ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสืบพยานพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญประจำคดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งรับคำร้องของผู้ร้องและส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องโดยนายภมร นวรัตน์กร รักษาการหัวหน้าพรรคยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ พร้อมเอกสารหลักฐาน ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ มีการแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไปร่วมสังเกตการณ์และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกครั้ง

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ และ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ทุกพรรคการเมืองให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยวิธีส่งทางโทรสาร ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับในวันเดียวกันและส่งคืนฉบับรายงานทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารในวันถัดมา คือวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕

ก่อนยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้แจ้งด้วยวาจาให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่า การนำส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินต้องล่าช้า เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๔๕๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงินพรรคผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๓ กรณีตรวจพบข้อผิดพลาดและบกพร่องบางประการ โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องของทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๔ เพื่อยกยอดไปจัดทำงบการเงิน ปี ๒๕๔๔ และบันทึกรายการเปิดบัญชีปี ๒๕๔๕ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และให้จัดส่งเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้ผู้ร้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคได้รับหนังสือ โดยในจำนวนรายการบัญชีที่จะต้องแก้ไข มีกรณีสำคัญคือหลักฐานการรับเงินและจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทาง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ถูกร้องนำส่งหลักฐานการจ่ายค่าพาหนะเดินทางให้กับสมาชิกพรรค (ผู้เข้าร่วมกิจกรรม) เป็นรายบุคคลซึ่งผู้ถูกร้องได้ทักท้วงว่าพรรคไม่สามารถนำส่งหลักฐานเช่นนั้น เนื่องจากการจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นการเหมาจ่ายให้กับผู้ให้บริการรถเช่า มิได้จ่ายเป็นรายบุคคล และได้ปฏิบัติเช่นนี้ทุกปี หากมีการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ย่อมเท่ากับว่าคณะกรรมการบริหารพรรคได้ร่วมกันจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งผู้ถูกร้องได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยอมรับหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่พรรคได้รับรองความถูกต้องแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงิน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๕๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนกรณีโครงการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๓ ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/๖๐๔๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้รับหลักฐานที่แสดงว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการข้อผิดพลาดบกพร่องของงบการเงิน ประจำปี ๒๕๔๓

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือชี้แจงการใช้จ่ายเงินและงบการเงินประจำปี ๒๕๔๓ และปี ๒๕๔๔ ต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการทางบัญชีและอาจมีการคืนเงิน

บางส่วนที่การจัดทำหลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งผู้ร้องได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ รัชการหัวหน้าพรรคและผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง ได้เดินทางไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อชี้แจงผลการปรับปรุงรายการทางบัญชีและการนำส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๔ ซึ่งมีสาระสำคัญคือการแก้ไขรายงานทางบัญชีในรอบปี ๒๕๔๗ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากพรรคได้ปิดบัญชีและได้จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรอง พร้อมเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคอนุมติ จากนั้นได้ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ครบถ้วนแล้ว ส่วนกรณีเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมประจำปี ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้อง ประสบความยุ่งยากในการจัดทำหลักฐานให้ตรงตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะหลักฐานการเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นรายบุคคล ซึ่งทั้งสองกรณีอยู่ระหว่างการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค ให้คืนเงินที่ได้ใช้จ่ายไปให้กับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากทางการบริหาร และจะได้ดำเนินการปิดบัญชี จัดทำงบการเงินเสนอที่ประชุมใหญ่อนุมัติ แต่เนื่องจากเกิดความขัดแย้งในองค์กร การดำเนินการจึงล่าช้า

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ตระหนักดีว่า ผู้ถูกร้องมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๒ และมีได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏความต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

การคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเนื่องจากความบกพร่องทางบัญชี เป็นประเด็นที่พรรคการเมืองกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามแบบสมานฉันท์โดยตลอด การไม่นำส่งเงินตามกำหนดเป็นเพียงเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนในปีถัดไป ไม่เคยเป็นเหตุให้ยุบพรรค แม้ในกรณีที่พรรคธรรมชาติไทยมิได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนประจำปีภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังเปิดโอกาสให้ชี้แจงเหตุผล เพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม

เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง ดังนั้นการที่ผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ และที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓

ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมายเพราะผู้ร้อง ย่อมทราบดีว่า การบริหารเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง จะต้องมีการประชุม คณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอความเห็นชอบ ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามนัย มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การที่ผู้ร้อง นำเอาผลของคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นข้อสันนิษฐานว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการกระทำ ที่ไม่สุจริต มีเจตนาเอาผิดกับผู้ถูกร้องโดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง ดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และ จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างเหตุ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดครบถ้วนให้ถูกต้อง ครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่สามารถนำมาอ้างเพื่อ เป็นเหตุที่จะไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เนื่องจากข้อผิดพลาดทางบัญชีในปี ๒๕๔๗ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ เอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ หากผู้ถูกร้องได้ใช้จ่าย เงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๘ ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องจะต้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่าย เงินสนับสนุนดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือทวงถามให้ผู้ถูกร้อง จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินดังกล่าว ตามหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด และมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามนัย

มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพื่อประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๘ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติว่าเมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณีผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ โดยส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงิน แต่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามนัยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนดังกล่าวและให้นายทะเบียนนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน” แต่กรณีของผู้ถูกร้องมิได้เป็นเรื่องการเรียกคืนเงินสนับสนุนตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เป็นกรณีที่ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบว่าพรรคใช้จ่ายเงินสนับสนุนถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ จึงเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ เป็นกรณีที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง แจ้งให้ผู้ร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค ในรอบปี ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๓๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เป็นหนังสือที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ร้องไม่จัดส่งงบการเงินของพรรค ประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองรับรองแล้ว ภายในเดือนเมษายนของทุกปี หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๓๘ ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย ผู้ร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินของพรรคตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องจึงต้องดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคผู้ร้องตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และดำเนินการเรียกคืนเงินสนับสนุนของพรรค ประจำปี ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น กรณีประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องสั่งให้ผู้ร้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งสองเรื่องดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ ประกอบกับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมิได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกรณีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากผู้ร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ตุลาการประจำคดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งรับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ร้อง และส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องทราบ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงเพิ่มเติม กับ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมเอกสารประกอบแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยข้อแรกว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ และมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ และมาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

กรณีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่า มีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติว่า ในรอบปี ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการตามโครงการและแผนงานจำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยทางโทรสาร และจัดส่งต้นฉบับรายงานทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารไว้เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙ โดยผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และ

จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” การที่ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไปด้วยทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อาจตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไปโดยถูกต้องตามความจริงหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีหนังสือ ค่วนที่สุค ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๕๕๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ถูกร้องขอให้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กำหนด

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการทางบัญชี โดยต้องแก้ไขรายงานทางบัญชีในรอบปี ๒๕๔๗ ปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชีในรอบปี ๒๕๔๘ แต่ผู้ถูกร้องประสบความยุ่งยากในการจัดทำหลักฐานดังกล่าวเพราะจะต้องมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอความเห็นชอบ แต่ขณะนั้นไม่สามารถดำเนินการประชุมได้ เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมืองนั้น เห็นว่า ข้อผิดพลาดทางบัญชีในรอบปี ๒๕๔๗ ของผู้ถูกร้อง หาได้เกี่ยวข้องกับเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๓๘ แต่อย่างใดไม่ หากผู้ถูกร้องมีหลักฐานดังกล่าวอยู่ก็สามารถจัดส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าต้องมีการคืนเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๘ มาแล้วแต่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย จึงไม่ใช่กรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติในเรื่องการคืนเงินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ แต่อย่างใด

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ อดีตประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง หมายถึงวันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ข้อเท็จจริงปรากฏจากคำชี้แจงของนายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเข้าสู่ที่ประชุม

คณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้นายทะเบียน
พรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ต่อมาประธาน
กรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ได้รับคำร้องไว้เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ อันอยู่ในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏ
ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

การที่ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ทั้งเมื่อได้รับ
หนังสือเตือนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้จัดส่งเอกสารหลักฐานแล้วก็ยังมิได้จัดส่งรายงาน
การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามความหมาย
ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ จึงมีเหตุที่
ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่มี
การกระทำอันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓
ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค
การเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่
มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง มีผลใช้บังคับต่อไป หรือไม่ และจะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมือง
ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ด้วยเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๕
บัญญัติให้บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๔๕ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว
ไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้
และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๖ บัญญัติให้บรรดา
ประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปและให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ จึงมีผลใช้บังคับต่อไป

ส่วนปัญหาที่จะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เพราะเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ หรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ แต่ทั้งสองมาตรามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีที่มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามวรรคหนึ่งดังนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรค (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน (๓) มีการยุบไปรวมกับพรรคการเมืองอื่น และ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ ซึ่งการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ นี้ มีลักษณะเป็นการกระทำที่ไม่มีความร้ายแรง ต่างกับเหตุของการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ ที่บัญญัติว่าหากพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อกรณีนี้เป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ จึงไม่อาจนำประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ มาใช้บังคับกับกรณีนี้

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายวิรัช ลิ้มวิชัย
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ